

„En zulk een kerkhof!" riep tante uit.

„Een heel lief, eenvoudig en mooi aangelegd kerkhof. Kom, daarin ten minste kunt gij toch geene gebreken vinden," zeide de heer Torrest.

„James, het is afschuwelijk!" zeide jufvrouw Torrest het hoofd afwendende. „Niets dan die witte scheve dingen, die er in den manschijn als booze geesten moeten uitzien. Er is maar een fatsoenlijke steen bij, en die schijnt eerst sedert kort gelegd te zijn."

Het graf van den armen Melton? zijne weduwe, denkt er over om er in de volgende lente eene goede omheining om heen te doen plaatsen. Dat is een zeer vereerd graf, tante! hetgeen door vrij wat tranen is besproeid geworden," zeide de heer Torrest, die er met zeer veel belangstelling naar keek.

„Ik wenschte in allen ernst, dat hij-zelf met al zijne deugden nog maar hier was," zeide jufvrouw Torrest; „want, James, ik ben er zeker van, dat gij u in deze plaats zult doordroomen."

„Ik niet, maar misschien gij wel, lieve tante! maar denk er aan, dat uwe belofte u tot niets verbindt, gij moet niet hier komen. Ik ben van top tot teen een oude vrijer, ik kan best alleen wonen, en ik ben er verzekerd van, dat ik mij zeer gelukkig zal gevoelen om te midden van dit volkje te werken."

Jufvrouw Torrest schudde het hoofd, en op de kerk wijzende zeide zij: „En gij noemt dit eene mooie kerk! ik noem het eene mooie schuur, James!"

„Zij heeft ongelukkig zeer weinig herstelling genoten," zeide de heer Torrest; „maar de bouwde is bijzonder goed, en ik zal er geene kosten aan sparen om het gebouw te laten opknappen."

„Op uwe eigene kosten?"

„Niet geheel en al, ik zal op het gemoed der gemeente werken, en ook eens bij mijne vrienden aankloppen. Gij zult mij eene mooie gift geven, dat weet ik nu al."

Jufvrouw Torrest was te koud en te zeer teleurgesteld om zijn glimlach te beantwoorden; zij gevoelde iets, alsof zij voor eene goede som gelds zou willen inschrijven, om geheel Garth tot een grooten steenhoop te kunnen maken.

OPSTANDING.

Waarom zoekt gij den levende bij de dooden?

Hebt gij nimmer, bij het naderen van 't voorjaar, het kerkhof bezocht, en bles u daar niet, te midden der bloemen, die op de grafsteden prijken, als het ware een geur van onsterfelijkheid tegen? Mijne lezers, zeker was bij die vrome vrouwen een voorgevoel van onsterfelijkheid en opstanding aanwezig, toen zij bij het aanbrenken van den paaschmorgen grafwaarts gingen, voorzien van welriekende specerijen om als het ware het doodsbederf tegen te gaan.

Bij gelegenheid van dit feest der opstanding en der hope wilde ik, tot versterking van ons onderling geloof, hier al de redenen, die wij hebben, opsommen om aan onze eigene onsterfelijkheid te gelooven.

I.

Deze onsterfelijke teekenen die onze onsterfelijkheid bewijzen vind ik overal, in de wereld, in den mensch, in God zelf.

1°. In de wereld. — Deze gansche wereld is niets dan een zinnebeeld der opstanding. De goddelijke Schepper heeft dit troostvolle woord als het ware onder ieder blad van zijn boek geschreven. Hier vrees ik alledaagsche uitdrukkingen te moeten gebruiken; maar alle groote waarheden zijn alledaagsch, in dien zin, dat ze eeuwig zijn en dat ze onophoudelijk weer moeten gezegd worden.

Het is voorjaar. De velden waren met sneeuw overdekt, de beekjes zwegen, de boomen waren als dood. Een nieuwe adem is er over heen gegaan, en in plaats van dit witte lijkkleed vindt men nieuw groen, in plaats van het ijs en de stilte, het water dat vliet en bruist op den zwarten schors, de knop; overal staat dit woord geschreven: Opstanding. En die vlinder, die daar zoo blijde in de zon vliegt, zegt zij u niet, nu dat zij haar graf verlaten heeft: Opstanding.

Maar het schijnt dat de Schepper bevreesd was, dat de mensch te spoedig de les die Hij hem in dit terugkeeren der bloemen wilde leeren, zoude vergeten, en dat Hij haar daarom iederen dag herhaalt. Denkt er toch om, broeders, en hebt oogen om te zien. Zoo even was het nacht, de nacht nl. is de dood; maar ziet nu daar gindsch

aan den horizon, een schijnsel, een luister, een schitterende bol: dat is het terugkeerende leven. Dit alles is, zal men zeggen, louter inbeelding, het zijn slechts beelden. — Ja, maar beelden die werkelijkheden inhouden. Groote dichters hebben zich nooit van beelden durven bedienen, die niet met de werkelijkheid strookten, dus al deze zinnebeelden, die wij hebben aanschouwd, zijn om zoo te zeggen, de verhevene metaforen van dien Dichter bij uitnemendheid, die zich God noemt, en zij beantwoorden allen aan de eeuwige werkelijkheden. Ik vind nog bewijzen voor de Opstanding.

2°. In den mensch. — Allereerst in den redelijken mensch, b. v. in den slaap en in het ontwaken. De ouden noemden den slaap de broeder des doods (simillima mortis imago). Is dit niet treffend? Mijn broeder! zoo even waart gij en gij waart niet? Gij waart uzelfen niet bewust van uw eigen; nacht van binnen en van buiten was het, gij waart geen meester over uzelf. En nu ziet.... zijt gij-zelf hiervan de oorzaak? of heeft een ander het gedaan? ik weet het niet, maar uw ooglid opent zich, uw arm beweegt: gij zijt aan uzelfen teruggegeven, gij zijt opgewekt.

Maar welligt vermoeit deze wijze van betoogen eenige strenge en besliste gemoederen, zonder ze te overtuigen. Slaan wij dus een anderen weg tot bewijs in, altijd binnen den kring onzer waarnemingen.

Zij hadden gelijk de oude Grieken, toen zij leerden, dat de ziel niet sterven kon, omdat de dood de ontbinding is der verschillende deelen en dat de ziel niet uit onderscheidene deelen bestaat, maar een geheel uitmaakt. Ik kan spreken van een half ligchaam, van een half hoofd, maar men zegt nooit, de helft, het derde, het kwart der ziel. Als de ziel zich niet kan deelen, kan zij zich niet oplossen: er is geen oplossing, er is geen ontbinding, er is geen dood voor haar. En merkt op de duurzaamheid uwer ziel te midden der voortdurende verandering, die het stoffelijk omhulsel ondergaat. Al de stofdeeltjes, die uw ligchaam zeven jaar geleden uitmaakten, zijn verdwenen. Dit leert ons de wetenschap. Zij zijn drie, vier, zes, acht maal veranderd, al naar uwen leeftijd; en niettemin ik ben altijd ik; ik ben van woning veranderd, ik ben dezelfde gebleven. Want dat iets, dat is blijven bestaan bij die verandering van de stof, is zelf aan die verandering niet onderworpen; en waar zij van de stof scheidt, sterft zij nogtans niet.

Luister nog naar deze treffende gedachte. Iedere substantie is één met hetgeen zij in zich opneemt, dat zij tot het leven noodig heeft; de maag is gelijk aan het stoffelijk voedsel dat haar leven onderhoudt. Maar in ons leeft iets, dat door de waarheid moet onderhouden worden; dus onze ziel is onsterfelijk, even als de waarheid die zij in zich opneemt.

Maar dringen wij nog verder door in de diepte onzer natuur. De ziel, die geheimzinnige drieëenheid, die de eenheid uitmaakt van het menschenlijke ik, is geschapen om te begrijpen, om lief te hebben, om te handelen.

De mensch is geschapen om te begrijpen, maar hoe ver komt hij? Om de eerste letters van het alfabet der kennis te spellen, om te leeren, dat hij niets weet. De wetenschap wapent den mensch met zijn sterksten verrekijker, en wanneer hij zijn oog gezet heeft aan het vervaarlijke instrument, zegt zij tot hem: Zie. — En hij bespeurt eenen afgrond! Die afgrond, is het oneindige, hij wordt door duizeling aangegrepen en zijn wanhoop zou hem in den vulkaan kunnen werpen, indien, om een einde aan alle wetenschap te maken, hij niet aan zijne onsterfelijkheid geloofde.

De mensch is geschapen om lief te hebben. Ik wil de bloedende wonden van gebroken harten niet openrijten. Ik bepaal mij bij twee vragen. Wie heeft lief gehad zooals hij moest liefhebben? Wie heeft een voorwerp ontmoet om lief te hebben, zooals zijne ziel behoefde? Ik ken zulk een niet. In elk geval, indien zulk een bevoorregte bestaat, dat hij zijn tijd afwachte. Hij zal niet lang behoeven te wachten. De dood zal weldra komen. Hij zal met wangunstigen ijver van diegenen scheiden, die hij te gelukkig achtte voor de aarde. O mijn overgelukkige broeder, de maat van uw geluk zal gelijk zijn aan die van uwe droefheid. En ik raad u, uw hart met een driedubbel harnas van vergetelheid en zelfzucht te wapenen, tenzij gij, om uw bedrogen dorst te lesschen, aan uwe onsterfelijkheid geloof.

De mensch is tot handelen geschapen, dat wil zeggen om heilig te zijn, en hier spreek ik tot uw geweten, zondaar, die hoewel tot volmaaktheid geschapen, zucht en strijdt, wankelt en struikelt en u weder oprigt, maar slechts om op nieuw te vallen.... gij zoudt reden genoeg hebben u door den rotssteen van Sisyphus dien gij voortrolt, te laten verbrijzelen, indien het geloof aan uwe onsterfelijkheid u niet een waarborg was van uwe volmaking.

Maar geloof, mijn broeder, geloof; en God, die in ieder menschenhart deze behoeften gelegd heeft, die altijd meer bevrediging zoeken en echter onbevredigd blijven, die God kan niet liegen. Hij bedriegt ons niet, Hij drijft niet den spot met ons. God is geen afgrijselijk monster, geen dwingeland, die menschen schiep, om ze door dorst te lalen verteren, zonder hun lalenis te schenken; God is waar in zijne beloften, dus zijn wij onsterfelijk.

3^e. Ik word er alzoo toe gebracht om in God zelf de bewijzen mijner onsterfelijkheid te zoeken. — Waar is de godslasteraar, die ontkennen zoude, dat God heilig is en goed? Welnu, indien God heilig is, indien God goed is, zal ik rustig in mijn graf dalen.

God is heilig! — Maar hoe kan dan Nero regeren, Paulus in de gevangenis zuchten, de Christenen den leeuwen worden overgegeven? Hoe kunnen dan onze martelaren in de galeijen versmachten, terwijl hunne beulen zich met purper kleeden en in wellust baden? Neen, of God is niet heilig, of deze gelukkige misdadigers, verdrukkers van het volk, vertreders van het regt, die zoo gerust meenden te zijn, deze schuldigen aan de goddelijke gerechtigheid, zullen in hunnen slaap verstoord worden en bevende voor het onverbiddelijk strafgericht verschijnen. Allen zullen komen, de koning, de slaaf, om rekenschap te geven.

De een van den schepter, de ander van zijne boeijen. En met roem beladen zullen ook de verdrukten, gelasterden, de verbannen en martelaren verschijnen en dan zal naar regt wraak worden geoefend en kroonen uitgereikt.

Van tweeën een: of God is medepligtig aan de misdaad, of Hij belooft het goede met de opstanding der onsterfelijkheid. God is liefde, daarom ben ik onsterfelijk. Ongelukkig wie de kracht dezer redenering niet begrijpt. Ik stond eens op een kerkhof bij eene opene groeve en daar naast was een gesloten graf, waar het lijke van mijn lief kind rustte. En ik zeide tot mij zelf: „O! had ik hem het leven kunnen behouden! O! kon ik hem uit het graf terugroepen, dan zou ik het dierbaar, door den dood misvormde overschot in al zijne schoonheid weêr oprigten, ik zou hem zijn verstand en zijne bekoorlijkheden teruggeven en hem met allen mogelijken roem en vreugde beladen, en zou den dood verbieden hem ooit weêr aan te raken!”

Natuurlijk, deed mijn eerbied voor den wil van God mij ook aan dien wil onderwerpen; maar waarom? Omdat die wil de vernietiging van mijn kind niet bedoelde, en ik hiervan zeker was, dat wat ik ten koste van alle opofferingen voor mijn zoon zou gedaan hebben, God ook doen zou. God heeft mij toch niet minder lief, dan ik mijn kind lief heb! Zou ik beter Vader zijn dan Hij? Zou Hij mij slechts geschapen hebben om mij weêr te vernietigen? Zou het Hem niet aangaan of ik gelukkig ben of niet? Zou Hij mij uit het niet geschapen hebben en mij alles beloofd hebben, om mij niets te schenken; in mij de behoeften aan geluk en onsterfelijkheid hebben gelegd, om mij na eenige dagen van verdrukking, van teleurstelling en kwelling, even als een veroordeelde in den moordkuil, in den afgrond te storten!... O! neen, neen; dit kan niet anders dan laster zijn. De liefde wil hem die ze aangrijpt, eeuwig gelukkig maken; en de almachtige liefde doet het. God heeft mij lief; God is de almachtige liefde, ziedaar het bewijs mijner opstanding.

II.

Het verblijdt mij hier te kunnen bijvoegen, dat wij Christenen nog een bewijsgrond hebben, die terwijl hij alle vorige, door ons aangegevene, niets van hunne waarde ontnemt, hen bovendien bevestigt, versterkt en verlevendigt. Dit bewijs is een feit, een schitterend, onloochenbaar feit: de opstanding van den Gekruisigde op Golgotha.

Het is mijn doel niet hier in breede trekken de geschiedenis van de opstanding die door de kerk gevierd wordt, te ontwikkelen, daar toe zou een boekdeel noodig zijn; echter wil ik er een enkel woord van zeggen.

Eene bijna twintig eeuwen oude kerk beslaat en bedekt de wereld, die zij voor de beschaving gewonnen heeft. Zij is oorspronkelijk van Jeruzalem, waar ongeveer twee maanden na den dood van den Gekruisigde, eenige eenvoudige handwerkslieden, vroeger vreesachtig, nu heldhaftig, op het stadsplein verschijnen en aan het volk verkondigen, dat het wonderdadig feit, waarvan zij getuigen zijn geweest, geschied is in den naam van den opgewekten Nazarener. Ik herhaal: het was niet te Babylon, of tweehonderd mijlen ver, maar te Jeruzalem, in de stad-zelf, waar het vonnis werd voltrokken; niet tweehonderd jaar, slechts twee maanden daarna. Het geschiedde niet in eene kamer, maar op een openbaar plein; niet in den nacht der barbaarschheid, maar in het volle licht der

judeesch-romeinsche beschaving; niet onder oogdienaars, maar in de tegenwoordigheid van verwoede tegenstanders, te midden van al het volk, van de meest dweepzieke geestelijkheid, wier overleveringen staan aangevallen te worden. Wat meer is, voor dezelfde vierschaar, die Jezus Christus veroordeelde, wordt nu getuigenis van zijne opstanding afgelegd. Vreemde zaak, hier worden de regters beschuldigers, en deze staan bevende, verlegen en als met stomheid geslagen; het volk neemt dit getuigenis in ernst op, verre van de waanzinnigen die den Opgestane van de dooden voor den Zoon van God verklaren, met bespotting te overladen of te steengien; drieduizend, zelfs vijfduizend hechten geloof aan deze vreemde bewering, totdat het getal, eerst te Jeruzalem, vervolgens in de omstreken tot honderd duizenden aangroeit. Vijfhonderd verklaren ooggetuigen te zijn geweest van eene gebeurtenis, die zij in de geheele wereld zullen gaan verkondigen en waarvoor zij bereid zijn te sterven, omdat zij maar niet in hunne meening of verbeelding bestaat, maar werkelijk een feit is. Zeker is de opwekking van een doode een wonder in onze oogen, maar nog ongelooflijker is de uitlegging die de mannen van verstand en de wetenschap er van hebben willen geven; want op de eene of andere wijze moet de zaak toch verklaard worden, en men zal toch nimmer kunnen beweren, dat een oostewind het Christendom de wereld heeft aangebragt. Ééne uitlegging slechts is mogelijk en aanemelijk: de diepste grondslag, die de Christelijke kerk draagt, rust op den afgewentelden steen van het graf van den verzeenen Jezus Christus.

Christen, dat de heilige Paaschdag eene versterking zij van uw geloof. Weg met allen twijfel, nevel en drogredenen. Weg met alles, wat voor den dood wil pleiten. Wij verdedigen met al wat in ons is, de onsterfelijkheid en het leven; en uit het geopende graf van Jezus Christus stijgt niet een reuke des doods, maar een reuk des levens, die aan onze ziel het leven geeft. En hoe noodig is dit in deze bewegene tijden, te midden van de zielverdervende zedelijke besmetting. Broeders, houdt moed, hoopt en geloof! Aan den ingang van Père-la-chaise zag ik eene schoone uitdrukking met betrekking tot de dooden, die ik u noemen wil en waarmede ik besluiten ga: *Spes illorum immortalita plena est*: hunne hoop is het eeuwige leven. Dat is ook der levenden, ook der geloovigen hoop, ook de onze.

ARBOUSSE BASTIDE,
Predikant.

R.

WAAROM PIUS IX EEN LANG LEVEN HEEFT.

Na den dood van Gregorius XVI, op 1 Junij 1846, dreven de Oostenrijkers door, dat de kardinaal Lambruschini, volslagen Ultramontaan, tot zijn opvolger zoude benoemd worden. Door den invloed van Frankrijk kwam de verkiezing tot stand van Jean Marie Masteri Ferretti, geboren te Sinagaglia, op 13 Mei 1792. Hij ging door voor liberaal; maar de uitkomst heeft bewezen dat Paus te zijn en liberaal, twee dingen zijn die niet zamengaan. De nieuw verkozene nam den naam aan van Pius IX, en voor hem was het weggelegd de Encyklië quanta Tura en den vermaarden Syllabus af te kondigen, die alle hedendaagsche vrijheid als ketterij veroordeelen. Hoe het ook zij, Pius IX was bij zijne verkiezing slechts 54 jaar, daarenboven behoort hij tot een gezin, waarvan de leden, zoo als men zegt, oud van dagen zijn. Het is dus niet te verwonderen hem 25 jaren en langer te zien regeren. De Tijd, een hollandsch ultramontaansch blad, is niet van dit denkbeeld, en geeft aldus de uitlegging van het feit. De maagd Maria is de geestelijke moeder van Pius IX. Er is geen paus geweest, aan wien zij meer verplichting heeft gehad dan aan hem, daar hij hare onbevleete ontvangenis als artikel des geloofs heeft afgekondigd. Daarom bevoorregt zij hem met een lang leven, volgens de belofte van het gebod: eer uwen vader en uwe moeder, opdat uwe dagen verlengd mogen worden. Opmerkelijk, voorwaar! De Tijd heeft echter niet in overweging genomen, dat van de 250 pausen er slechts één is, die eene vijf en twintig jarige regering bereikt heeft, de anderen moeten dus al zeer weinig hunne moeder eerd hebben. Van de 250 pausen ontbrak het dus 240 aan den noodigen eerbied jegens Maria. Welk eene schande! —

M. C.